

BUDGET 2025 VÄNSTERPARTIET UMEÅ

BUDGETYRKANDEN 2025

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa skattesatsen år 2025 till 22,80 kr

att fastställa mål och uppdrag för år 2025–2028 i enlighet med Vänsterpartiets förslag

att fastställa Vänsterpartiets förslag till nettokostnadsbudget 2025 för respektive styrelse och nämnd

att fastställa uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning

Planeringsförutsättningar

Inga nedskärningar

Åratal av nedskärningar och minskade statsbidrag har lett till en lång rad effektiviseringar i kommunens verksamheter med konsekvenser som drabbat personal såväl som elever och brukare. Åtstramningarna har blivit verklighet i form av minskade personalgrupper, lägre servicenivåer och försämrade öppettider för kommunala verksamheter samt ökade avgifter för allt från badhus till hemtjänst. Umeå befinner sig nu i en situation där kommunens anseende som arbetsgivare och allmänhetens förtroende för skola och socialtjänst har fått sig en rejäl törn.

Nedskärningspolitiken som styrande partier bedriver måste upphöra för att den negativa utvecklingen som vi sett i kommunen ska kunna vändas. Som ett första nödvändigt steg behöver politiken möta upp välfärdsnämndernas grundläggande ekonomiska behov för 2025. Utöver denna lägsta nivå behöver det ske riktade personalpolitiska satsningar för att få såväl gamla som nya medarbetare att vilja jobba i kommunen. Det behövs också mer resurser till kommunens förebyggande arbete för att på sikt kunna motverka ökad ojämlikhet, ohälsa och otrygghet i samhället.

Satsningar på jämställda arbetsvillkor

Umeå kommun befinner sig i en personalkris. Det blir allt svårare att rekrytera personal, och äldreomsorgen och funktionshinderomsorgen är bland de hårdast drabbade. Det rör sig om kvinnodominerade verksamheter som länge har dragits med låga löner, dåliga scheman och slimmade verksamheter med få kollegor. Detta har tyvärr lett till att allt färre är intresserade av att arbeta i omsorgen. Det är en personalgrupp som generellt förväntas arbeta obekväma arbetstider för förhållandevis låga löner, och som är särskilt utsatta för risker och ohälsa relaterat till fysiskt och psykiskt tunga arbetsmoment, stress, hot och våld. Detta återspeglas i höga sjukskrivningstal och personalomsättning.

Samtidigt har antalet människor i behov av stöd och omsorg inte minskat – snarare tvärtom. Andelen äldre över 85 år beräknas öka dramatiskt under de kommande åren vilket kommer att öka äldreomsorgens personalbehov.

Det behövs långtgående och progressiva åtgärder för att kunna attrahera och rekrytera personal till omsorgen, men också för att kunna behålla de anställda som kommunen redan har. Vi behöver dessutom komma till rätta med de arbetsvillkor som leder till ökad ohälsa och utbrändhet.

Vänsterpartiet vill:

- Avskaffa delade turer i kommunens äldreomsorg
- Förkorta arbetstiden i socialtjänsten till sex timmars arbetsdag
- Successivt införa sex timmars arbetsdag eller motsvarande arbetstidsförkortning med bibehållen lön i kommunens alla omsorgsycken
- Anställa fler lärare för att ge mer tid till eleverna
- Införa arbetsplatsdemokrati med ökat inflytande för exempelvis schemaläggning för kommunens anställda

Barn och unga

Den svåra ekonomiska situationen för många hushåll innebär att marginalerna krymper, och att möjligheten för barn och unga att delta i fritidsaktiviteter, kulturlivet och andra delar av samhället därmed minskar. Umeå kommun behöver därför se över avgiftsnivåer och utbud av kommunala insatser så att möjligheten att delta i samhället inte blir en klassfråga. Det är särskilt viktigt att barn och ungas tillgång till ett aktivt fritids- och kulturliv inte minskar på grund av föräldrarnas ekonomi.

Våra unga har fått bära en orimlig börda när kommunen stängde ner verksamhet efter verksamhet under pandemin. Vi ser att unga saknat mötesplatser där man kan träffa trygga vuxna. Fritidsgårdar vittnar om ökad psykisk ohälsa. När det inte finns andra platser än att vara nere på stan eller på nätet under två år så måste vi möta unga med ännu större öppenhet och förståelse. Vänsterpartiet vill skapa fler meningsfulla mötesplatser för unga där deras önskningar och behov står i centrum.

Priset för kollektivtrafiken har ökat nästan dubbelt så mycket jämfört med priset för drivmedel sedan 2000. För klimatets skull behöver det bli lättare, bättre och billigare att åka kollektivt. Vi vet att biljettpriset har stor betydelse för att fler ska ställa bilen och istället välja att åka kollektivt, och med gratis kollektivtrafik skapas också ökade möjligheter för dem med låga inkomster att resa. Att åka kollektivt gratis kommer också att göra det lättare för många unga att till exempel kunna vara med på fotbollsträningen eller träffa sina kompisar efter skolan. Vänsterpartiet föreslår därför ett etappvis införande av gratis kollektivtrafik i Umeå. Som en första etapp föreslår vi ett införande av gratis kollektivtrafik för barn och unga under 18.

Vänsterpartiet vill:

- Införa gratis kollektivtrafik för unga upp till 18 år
- Starta Fritidsbanken på Ersboda
- Förstärka resursskolan och fritidsgårdarna
- Säkra Kulturskolans tillgång till centralt belägna lokaler
- Sänka entréavgifterna till Navet för barnfamiljer
- Förstärka elevhälsan och införa gratis skolfrukost

En rödgrön omställning

Klimatkrisen är akut och vi måste snabbt få ned utsläppen. Vänsterpartiet efterfrågar skarpa och konkreta åtgärder, men också en politik som kombinerar jämlikhet och social rättvisa med klimatsatser.

Kraftiga, snabba utsläppsminskningar måste genomföras snarast för att minimera temperaturökningen och skydda miljön. Som ett led i detta har Umeå kommun antagit ett antal miljömål – bland annat att Umeå kommun ska vara klimatneutralt år 2040. Arbetet för att nå målen i beskrivs i ett åtgärdsprogram som pekar ut vad som behöver göras. Men med styrande partiets budget kommer det i princip bli omöjligt för Umeå kommun att vidta några som helst åtgärder för en grön omställning. Vänsterpartiet skär inte ned. Tvärtom föreslår vi satsningar på gång- & cykelvägar, kollektivtrafik, och klimatanpassningar av fastigheter.

Vänsterpartiet vill:

- Införa ett bilfritt centrum
- Utredda en flytt av Umeå City Airport
- Öka andelen lokalproducerade och ekologiska livsmedel som upphandlas

- Bygga ut gång- och cykelstråken i hela kommunen samt bygga ny supercykelväg i centrala Umeå
- Energieffektivisera kommunens fastigheter

En annan budget är möjlig

I Miljöpartiets och Socialdemokraternas budgetförslag gör man nedskärningar på 75 miljoner kronor. Det innebär att kommunen tvingas minska personalstyrkan i ett läge där det egentligen behöver rekryteras fler. Det är också ett kraftigt slag mot kommunens klimatarbete samtidigt som alla kommunens klimatmål missas.

I Vänsterpartiets förslag till budget i riksdagen fördelade partiet 63 miljarder kronor mer till kommunerna. Det skulle innebära en ökning av generella medel för Umeå på 265 miljoner kronor och ytterligare 50 miljoner kronor riktat till kommunanställdas arbetsvillkor samt barn och unga. Utöver detta ingår även satsningar på exempelvis gratis frukost för alla barn i grundskolan, vidareutbildning för undersköterskor på betald arbetstid, satsningar på klimatanpassning av bostadsbeståndet. Totalt riktar Vänsterpartiet även 500 miljoner kronor till klimatarbetet, framförallt genom investeringar i en upprustning av järnvägen och energisystemet. Med dessa tillskott hade en helt annan välfärd, och ett helt annat klimatarbete varit möjligt.

MÅL OCH VERKSAMHETSDIREKTIV FÖR UMEÅ KOMMUN 2025

1. Umeå ska vara en kommun där social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är överordnad i all planering.
2. Alla verksamheter ska minimera sin klimatpåverkan och anpassas till pågående och kommande klimatförändringar, samt underlätta för medborgare och företag i kommunen att göra detsamma.
3. I Umeå ska alla beslut som berör barn föregås av en konsekvensanalys som utgår från att främja barns uppväxtvillkor och minska sociala orättvisor.
4. Tillgänglighet ska prioriteras i all kommunal planering och genomsyra alla verksamheters arbete.
5. Umeå kommun ska säkerställa kommuninvånarnas behov av bostäder genom att bygga bort segregation med klimatsmarta bostäder för rimliga priser.
6. Jämställdhet mellan könen ska genomsyra alla beslut på alla nivåer.
7. Ökat medarbetarinflytande är den vägledande principen för all verksamhetsutveckling.

UPPDRAG

Kommunstyrelsen

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att under 2025 införa ett lönetak för politikerarvoden på inkomster som överstiger 70% av inkomstbasbeloppet för 2024.

Att hanteringen av lokal- och verksamhetsstöd till Svenska gitarmuseet ideell förening flyttas från kommunstyrelsen till kulturnämnden för att handskas inom ramen för ordinarie hantering av verksamhets- och lokalstöd för ideella föreningar.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att öka andelen byggklar mark.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att införa en kommunal hyresgaranti i Umeå kommun.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att justera kommunens upphandlingspolicy till att ställa krav på heltid vid upphandling av privata utförare av vård- och omsorg.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med facklig part samordna arbetet med att införa reellt inflytande frågor som arbetstid, bemannings- och anställningsfrågor och arbetets organisering till de anställda inom Umeå kommun.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag för - och utreda potentiella konsekvenser av - ett införande av 30 timmars arbetsvecka eller motsvarande arbetstidsförkortning med bibehållen lön inom kommunens omsorgsyrken med avseende på hälsa, kompetensförsörjning, attraktivitet, och ekonomisk hållbarhet.

Äldrenämnden

Att ge äldrenämnden i uppdrag att följa upp verkställighet av det fattade beslutet att avskaffa så kallade hälsoscheman i äldreomsorgen.

Att ge äldrenämnden i uppdrag att följa upp verkställighet av det fattade beslutet att avskaffa delade turer i äldreomsorgen.

Individ- och familjenämnden

Att ge individ- och familjenämnden i uppdrag att verkställa ett heltidsinförande för den kommunala personliga assistansen.

Att ge individ- och familjenämnden i uppdrag att hitta former för att starta ett kommunalt hem för vård eller boende (HVB).

Att ge individ- och familjenämnden i uppdrag att verka för ett förnyat idéburet offentligt partnerskap (IOP) med kvinno- och tjejjouren.

Att ge individ- och familjenämnden i uppdrag att minska brukares väntetider för stöd och omsorg genom att öka andelen verkställda beslut för beviljade insatser inom LSS och SoL.

Fritidsnämnden

Att ge fritidsnämnden i uppdrag att skyndsamt hitta en långsiktig lösning för 4H-verksamheten på Röbbäck, genom att till exempel teckna ett idéburet offentligt partnerskap.

För- och grundskolenämnden

Att ge för- och grundskolenämnden i uppdrag att införa feministiskt självförsvar för tjejer i högstadiet samt utbildningsinsatser för unga män om machokultur och problematiska könsstereotyper.

Att ge för- och grundskolenämnden i uppdrag att starta ett resurscentrum för genus och jämställdhet.

Att ge för- och grundskolenämnden i uppdrag att utreda anledningen till de höga sjuktalen som är inom förskolan, och ta fram förslag till åtgärder för att minska sjuktalen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inkludera gymnasieskolans elever i Hälsa Lärande Trygghet (HLT).

Att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att införa feministiskt självförsvar samt utbildningsinsatser för unga män om machokultur och problematiska könsstereotyper.

Kulturnämnden

Att ge kulturnämnden i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden säkerställa ändamålsenliga lokaler för Kulturskolans verksamheter.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Att ge miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att starta en återbrukscentral för byggmaterial.

Tekniska nämnden

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att öka andelen lokalproducerade och ekologiska livsmedel som upphandlas.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag för en ny supercykelväg i öst-västlig riktning genom centrala Umeå.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett förslag på spårbunden trafik i Umeå, inkl. kostnader och lämplig dragning.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag för införande av miljözon 3 i centrala Umeå.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att formulera en strategi för förvärv av centralt belägna samhällsfastigheter.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att återuppta arbetet med att förlägga strandnära gång- och cykelväg mellan broarna på Teg.

Personalnämnden

Att ge personalnämnden i uppdrag att kartlägga och formulera en handlingsplan för motverkandet av värdediskriminering.

Att ge personalnämnden i uppdrag att tillsammans med de fackliga organisationerna identifiera en eller flera arbetsplatser inom Umeå kommun som är lämplig och där personalen vill pilottesta ett införande av arbetsplatsdemokrati, i vilket personalen får utökat inflytande över arbetets organisering.

Umeå kommunföretag (UKF)

Att ge i uppdrag till UKF att införa gratis kollektivtrafikkort för barn upp till 18 års ålder.

Nämnder	Vänsterpartiet Budget 2025	S + MP budget 2025	Skillnad V mot S+MP
Äldrenämnden	1 450 475	1 396 749	53 726
Nedskärningar		-39 226	39 226
Avskaffade delade turer	14 500		14 500
Individ- och familjenämnden	1 806 406	1 774 784	31 622
Nedskärningar		-16 522	16 522
Arbetstidsförkortning handläggare Socialtjänsten	10 000		10 000
Utbildning på arbetstid	1 600		1 600
Arbete för våldsutsatta kvinnor	3 500		3 500
För- och grundskolenämnden	2 379 769	2 340 717	39 052
Arbetsmiljö för skolpersonal och minskade barngrupper	14 752		14 752
Naturskolan	700	700	0
Skolfrukost i grundskolan	12 000		12 000
Förstärkning resursskola	2 000		2 000
Elevhälsa	4 000	700	3 300
Utbildning på arbetstid	2 000		2 000
Stöd elever med problematisk skolfrånvaro	5 000		5 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	661 353	652 453	8 900
Satsning på Komvux	4 000		4 000
Utveckla HLT för gymnasiet	700		700
Introduktionsprogrammen	4 200		4 200
Sommarjobb för unga	1 000	1 000	0
Fritidsnämnden	164 792	158 692	6 100
Fritidsbanken	2 000		2 000
Naturreservat och friluftsliv	1 000	1 000	0
Aktivitetsstödet	1 800		1 800
Ökad bemanning & öppettider fritidsgårdar	1 300		1 300
Sänkta entréavgifter på Navet	1 000		1 000
Trygghetskapande åtgärder (UVTS)	1 000	1 000	0
Övrigt	400	400	0
Tekniska nämnden	1 581 384	1 550 904	30 480
Nedskärningar		-18 480	18 480
Digitalisering och AI	26 000	26 000	0
Klimatsatsningar miljömål	14 000	7 000	7 000
Satsning på gång- och cykelvägar	5 000		5 000
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	23 753	21 753	2 000
Budget och skuldrådgivning	2 000		2 000
Åtgärder biologisk mångfald	800	800	0
Övrigt	1 200	1 200	0
Kulturnämnden	174 345	169 845	4 500
Föreningsbidrag / ökat kulturstöd	4 500		4 500
UVTS	500	500	
Kulturlöftet	300	300	

Nämnder	Vänsterpartiet Budget 2025	S + MP budget 2025	Skillnad V mot S+MP
Byggnadsnämnden	63 929	62 929	1 000
Geodata	500	500	0
Elrullstolsgarage	800	800	0
Bostadsanpassning	500	500	0
Lokaloperativ samverkan UVTS	300	300	0
Uppväxling detaljplanearbete	3 400	2 400	1 000
Bygga i byarna	1 200	1 200	0
Kommunstyrelsen	1 236 228	1 315 728	-79 500
Intäkter kraftverksamhet	-52 000		-52 000
Norrlandsoperan	680	680	0
Folkets Hus *	-4 500		-4 500
Minskat anslag näringslivsenheten	-20 000	9 000	-29 000
Jämlikhetsarbete	600	600	0
Säkerhet och ökad beredskap	3 400	3 400	0
Sänkta arvoden för politiker **	-8 017		-8 017
Pilotprojekt för stärkt personalinflytande	8 017		8 017
Gratis buss för barn och unga	24 000		24 000
Ramjustering (avskrivningar/utrangeringar)	1 015	1 015	0
Minskat utvecklingsanslag: tillväxt	-10 000	1 000	-11 000
Minskat anslag: oförutsedda behov	-6 000	1 000	-7 000
Kommunfullmäktige	4 983	3 983	1 000
Ökat anslag revisionen	1 000		1 000
Valnämnd (EU-val)	3 500	3 500	0
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	86 384	86 384	0
Överförmyndarnämnd	16 164	16 164	0
Personalnämnden	1 290	1 290	0
Summa nämndsramar	9 654 754	9 555 875	-98 879
Varav finansiella kostnader pensioner	50 979	50 979	0
Summa verksamhetens nettokostnader exkl finansiella poster	-9 603 775	-9 504 896	98 879
Skatter och bidrag	9 786 000	9 786 000	0
Finansnetto	-85 300	-85 300	0
Reslutat	97 589	195 804	98 215

*Vänsterpartiet föreslår att ansvaret över Gitarrmuseumet övergår till Kultur nämnden

**Maxbelopp på arvoden över 70% inkomstbasbelopp för 2023 (ca 64 000 /månad)